Regeringsrätten

Rättsfall

Organisationsaktier? Rörelsefastigheter?

Besvär av ASEA angående inkomsttaxering 1972.

I sin deklaration till ledning för taxeringen 1972 redovisade ASEA sitt innehav av aktier i bl a AB Skandinaviska Elverk, AB Svenska Fläktfabriken, AB Electrolux, Elektriska Svetsnings AB, Kone O/Y, O/Y Strömberg och AB Elektro-Invest såsom organisationsaktier och yrkade avdrag för de gäldräntor som belöpte på ifrågavarande aktier. — Vidare hänförde ASEA till rörelsefastigheter vissa fastigheter som användes såsom bostad åt vissa i bolaget anställda tjänstemän och som var belägna i Västerås, Danderyd och Helsingborg.

RR yttrade: ASEA har upplåtit ett antal villafastigheter som bostad åt chefstjänstemän i bolaget. Fastigheterna är belägna i Västerås, Danderyd och Helsingborg. Det kan icke anses nödvändigt på grund av tillsynsskyldighet eller liknande att villafastigheterna bebos av tjänstemännen. Ej heller ortsförhållandena kan utgöra skäl för bolaget att tillhandahålla bostäder i egna fastigheter åt tjänstemännen. Vid angivna förhållanden kan upplåtelserna icke anses ha sådan betydelse för bolagets verksamhet på ifrågavarande orter att upplåtelserna på grund därav kan anses ha skett till tjänstemännen i deras egenskap av anställda i rörelsen. Villafastigheterna kan därför icke enligt punkt 1 andra stycket anv till 24 § KL anses vara använda i bolagets rörelse. I följd härav skall fastigheterna hänföras till inkomstslaget annan fastighet och inkomstberäkningen ske enligt 24 § 2 mom och 25 § 3 mom KL. Vid denna beräkning skall tillägg till rörelseinkomsten ske med bokförda fastighetskostnader 432 880 kr och avdrag medges för intäktsförda hyresersättningar med 75 037 kr. I samband därmed skall av ändringen betingad jämkning av procentavdraget ske.

Beträffande frågan om avdrag för gäldränta, som hänför sig till de i målet förevarande aktierna, gör RR följande bedömning.

Bakom undantagsbestämmelsen i 39 § 1 mom KL beträffande aktier, som innehas som ett led i organisationen av verksamheten, s k organisationsaktier, ligger den grundläggande tanken att företag, som av någon anledning vill driva sin rörelse genom två eller flera företag inte därigenom skall bli sämre ställt i skattehänseende än om rörelsen hållits samman i en enda organisatorisk enhet. Frågan om vissa aktier skall hänföras till organisationsaktier eller ej bör städse bedömas mot denna allmänna bakgrund.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

För att organisationsaktier skall föreligga måste till en början krävas att det finns en stark intressegemenskap mellan företagen. Som allmänna ombudet anfört i detta mål skall organisationsbolagets verksamhet kunna uppfattas som ett naturligt komplement till eller påbyggnad av ägarbolagets verksamhet. En integration av något slag måste föreligga. Härutöver bör som regel fordras att ägarbolagets innehav av aktier i det andra bolaget överstiger — direkt eller genom förmedling av annan juridisk person — 50 procent av aktiernas sammanlagda röstvärde. Ett oavvisligt krav på sådan majoritet bör emellertid inte uppställas. Om det exempelvis är fråga om inköps- eller försäljningsbolag, som bildats gemensamt av olika företag, torde sådana aktier ofta kunna hänföras till organisationsaktier trots att 50-procentsgränsen inte har överskridits; arten och omfattningen av det inflytande som ägarbolaget, genom avtal eller på annat sätt, har över det andra bolagets verksamhet är därvid av väsentlig betydelse för bedömningen.

ASEA:s andel av aktiekapital och rösträtt i de bolag det här gäller uppgår till mellan 11 och 50 procent. I vissa fall har bolagen tidigare varit dotterbolag till ASEA, där aktieandelen minskats genom att aktier utbjudits och sålts till ASEA:s aktieägare. Övriga aktier har erhållits genom bl a aktiebyten.

Vid bedömningen av frågan om de olika aktierna kan hänföras till organisationsaktier finner RR, att Aktiebolaget Skandinaviska Elverk, där ASEA äger 49 procent av aktiekapitalet, har en så nära anknytning till ASEA att aktierna i ASEA:s hand bör räknas såsom organisationsaktier. Vid denna bedömning har särskilt avseende fästs vid det förhållandet att Elverk bland annat administrerar den gemensamma kraftproduktionsrörelse, som drivs genom Voxnans Kraft Aktiebolag, vari ASEA äger 65 procent av aktierna och Elverk återstående 35 procent.

Beträffande Aktiebolaget Elektro-Invest, i vilket bolag ASEA äger 50 procent av aktiekapitalet och Aktiebolaget Investor äger 50 procent, framgår av handlingarna att bolaget bland annat projekterar, levererar och bygger elkrafts- och industrianläggningar samt medverkar finansiellt och administrativt vid tillkomsten och driften av sådana anläggningar. Bolaget får anses ha en sådan betydelse för ASEA vid försäljning och finansiering av större projekt att aktierna måste anses innehavda såsom ett led i organisationen av ASEA:s rörelse och sålunda betraktas såsom organisationsaktier. Den omständigheten att Investor innehar cirka 5 procent av aktierna i ASEA påverkar ej denna bedömning.

Vad beträffar aktieinnehavet i övrigt föreligger väl sådant samband och sådan intressegemenskap mellan ASEA och bolagen i fråga, att aktierna hos ASEA bör hänföras till s k rörelsebetingade aktier. Sådant organisatoriskt samband kan emellertid ej anses vara för handen mellan ASEA och bolagen att aktierna kan anses innehavda av ASEA såsom ett led i organisationen av ASEA:s verksamhet. ASEA är därför ej berättigat till avdrag för räntekost-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

nader som belöper på dessa aktier i vidare mån än räntekostnaden överstiger skattefri utdelning.

Vid ränteberäkningen skall iakttagas bestämmelsen i punkt 1 andra stycket av anv till 39 § KL att på aktierna skall anses belöpa lika stor del av bolagets hela gäld som aktiernas bokförda värde utgör utav bokförda värdet av bolagets samtliga tillgångar. Skäl att vid ränteberäkningen tillämpa andra grunder än den i nämnda punkt givna schablonregeln föreligger ej.

I enlighet med det anförda skall den i deklarationen upptagna nettointäkten av rörelsen höjas med 2 567 609 kr utgörande ej avdragsgilla räntekostnader. (RR föredr. 11.4; dom 20.6 1978.)

Anm.: Angående aktierna, se prop 1953:28 s 32, 34, 40—44, prop 1960:162 s 8—9, 29—32, 36—37, SOU 1977:86 s 263—266, 274—275, 562—569, Geijer m fl, Skattehandbok Del 1 åttonde upplagan s 695—698, 518—523, Skattenytt 1974 s 541 (Fredén), RN 1953 nr 3:1. Se även RÅ 1964 not. 264, RRK R76 1:16 och RRK R76 1:106.

Angående fastigheterna se SOU 1962:42 s 82—83 och Skattenytt 1964 s 427 (Sandström K.G.A.). Se även RÅ 1965 ref 3 och 1971 ref 16 samt RRK R75 1:36.

Realisationsvinst: 3 000-kronorsavdrag även för tid före brand.

Besvär av S angående inkomsttaxering 1970.

RR yttrade: Av utredningen i målet framgår följande. S förvärvade jordbruksfastigheten Kalleberga 4:4 år 1968 genom arvskifte. Närmast föregående köp, byte eller därmed jämförligt fång ägde rum 1944. På fastigheten fanns en mangårdsbyggnad sedan i vart fall 1949. Fastigheten Kalleberga 4:51 bildades 1969 genom avstyckning från Kalleberga 4:4. Vid avstyckningen tillfördes Kalleberga 4:51 bl a det markområde på vilket mangårdsbyggnaden var belägen. S sålde 1969 Kalleberga 4:51 för 140 000 kr till en köpare och Kalleberga 4:4 för 90 000 kr till en annan köpare. — Mangårdsbyggnaden eldhärjades den 26 december 1967. Under åren 1968 och 1969 utfördes vissa byggnadsarbeten i anledning av branden. Dessa ledde till att det fanns en användbar bostadsbyggnad på Kalleberga 4:51, när S sålde denna fastighet. Byggnadsarbetena kostade 91 074 kr. I brandförsäkringsersättning utgick 41 000 kr. Omfattningen av brandskadorna uppgavs i intyg av försäkringsgivaren uppgå till cirka åttio procent av byggnadens värde. Skadorna avhjälptes på så sätt att den större delen av byggnaden revs och återuppbyggdes på den tidigare grunden. Därvid ändrades denna del från att ha utgjort en tvåvåningsbyggnad med vind till att avse en envåningsbyggnad med inredd vindsvåning. Denna del av byggnaden har en byggnadsyta om cirka 96 kvm. Återstoden av byggnaden är uppförd i vinkel till byggnaden i övrigt och innehåller

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

bl a köket. Denna del hade fått bara mindre skador vid branden. Den hade därför kunnat repareras. Den har en byggnadsyta om cirka 16 kvm.

Vad angår realisationsvinstberäkningen för försäljningen av Kalleberga 4:51 finner RR att ingångsvärdet för byggnader på Kalleberga 4:51 kan — såsom S yrkat i deklarationen — uppskattas till två tredjedelar av 15 900 kr, vilket belopp motsvarar 1949 års taxerade jordbruksvärde på stamfastigheten Kalleberga 4:4. Efter omräkning till det allmänna prisläget 1969 uppgår ingångsvärdet för byggnader på Kalleberga 4:51 till 35 139 kr (2/3 × 15 900 × 150 procent × 2,21). Ingångsvärdet för marken kan uppskattas till 500 kr i enlighet med vad som angetts i deklarationen.

Vidare finner RR med hänsyn till vad som upplysts i målet att S — såsom hon yrkat i deklarationen — äger rätt att vid beräkning av realisationsvinsten på försäljningen av Kalleberga 4:51 draga av dels 3 000 kr för varje påbörjat kalenderår från och med 1949, dels kostnaden för förbättringsarbetena efter branden med avdrag för brandförsäkringsersättningen eller 50 074 kr.

Övriga avdragsposter i deklarationen för mäklararvode och avstyckningskostnad, tillsammans 2 465 kr, godtages.

Summan av avdragsposterna utgör således 151 178 (35 139 + 500 + 3 000 x 21 + 50 074 + 2 465) kr. Avdragsposterna överstiger därför köpeskillingen med 11 178 (151 178—140 000) kr. Någon realisationsvinst vid försäljningen av Kalleberga 4:51 har alltså inte uppkommit.

Det belopp varmed avdragsposterna överstiger köpeskillingen utgör dock med hänsyn till vad som föreskrives i punkt 3 av anv till 36 § kommunalskattelagen inte någon avdragsgill realisationsförlust. S:s yrkande om avdrag för sådan förlust kan därför inte bifallas.

S har — därest hennes yrkande om avdrag för realisationsförlust vid försäljningen av Kalleberga 4:51 ej skulle bifallas — yrkat uppskov med beskattningen av den skattepliktiga realisationsvinst om 17 731 kr som uppkommit vid försäljningen av Kalleberga 4:4.

Med stöd av vad lantbruksnämnden anfört i yttrande till KR och vad i övrigt i målet förekommit finner RR att försäljningen av Kalleberga 4:4 utgör led i åtgärder för jordbrukets yttre rationalisering. Med hänsyn härtill och då i målet ej framkommit omständighet i övrigt till följd varav hennes yrkande ej skulle kunna vinna bifall, finner RR att S:s yrkande om sådant uppskov skall bifallas.

RR medger med ändring av KR:s dom — enligt 35 § 2 mom tredje stycket kommunalskattelagen och enligt förordningen (1968:276) om uppskov i vissa fall med beskattningen av realisationsvinst — S uppskov med beskattningen av den skattepliktiga realisationsvinst om 17 731 kr som uppkommit vid försäljningen av Kalleberga 4:4.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

RR nedsätter, med ändring av KR:s dom, taxeringarna till (beloppen här uteslutna). (RR föredr. 17.5; dom 20.6.1978.)

Anm.: Se RÅ 1969 ref 33. Se vidare 36 § punkt 2 a tolfte stycket KL enligt SFS 1976:343.

Skattetillägg: Oriktig uppgift?

Besvär av TI angående skattetillägg för A vid inkomsttaxering 1974. Bergssprängaren A, gift och bosatt i Jössefors, Värmland, var under år 1973 anställd vid arbetsmarknadsstyrelsen. Han tjänstgjorde under tiden den 26 febr—den 9 april vid Kolmården ca 35 mil från hemmet och under övrig tid vid ett vägbygge i Ökne ca 6,5 mil från hemmet. A uppbar lön med 38 546 kr och skattefri traktamentsersättning med 12 797 kr. I sin självdeklaration 1974 redovisade han lönen men nämnde ingenting om traktamentet. För kostnader för resor med egen bil mellan bostaden och arbetsplatserna yrkade A avdrag med avrundat 8 600 kr.

TN vägrade avdrag för resor. A överklagade detta beslut hos LSR som sedermera fann A berättigad till avdrag för hemresorna från Kolmården med 400 kr men lämnade besvären i övrigt utan bifall. Beslutet vann laga kraft.

Dessförinnan hade LSR, på besvär av TI, beslutat påföra A skattetillägg på ett underlag av 8 500 kr. Detta beslut upphävdes dock av KR i Gbg, då det förhållandet att A — utan att ange att han uppburit traktamentsersättning — yrkat avdrag för havda resekostnader ej kunde anses innebära att han i sin självdeklaration lämnat sådan oriktig uppgift eller framställt oriktigt yrkande att förutsättningar för åsättande av skattetillägg förelåg. (En ledamot av KR var av motsatt uppfattning.)

RR yttrade bl a: Den av A uppburna traktamentsersättningen måste anses ha varit avsett att täcka kostnaderna för hans dagliga resor till och från arbetsplatsen i Ökne för det fall att han övernattade i sitt hem i stället för på arbetsorten. Han var därför inte berättigad att erhålla avdrag för dessa resekostnader. Genom att yrka avdrag för resorna till och från arbetsplatsen i Ökne utan att upplysa om traktamentsersättningen har A lämnat oriktig uppgift. Avdragsyrkandet i denna del kan beräknas avse ett belopp om 6 705 kr. Däremot innebär hans yrkande om avdrag för hemresor från Kolmården inte att han lämnat oriktig uppgift.—

På grund av det anförda skall A enligt 116 a § TL påföras skattetillägg. Skäl till eftergift av skattetillägget har inte visats föreligga. — RR beslutar, med ändring av KR:s dom, att skattetillägg skall påföras A beräknat på ett underlag av 6 700 kr. (RR föredr. 9.5; dom 8.6.1978.)

Anm.: Se RÅ 1967 not. 1941. 1968 ref 70 II (Skattenytt 1969 s. 253), RRK R75 1:27 (RÅ 1975 ref 5; Skattenytt 1975 s. 514). RRK R76 1:97 I och II (RÅ 1976 ref 153 I och II; Skattenytt 1977 s. 383). Se vidare SOU 1969:42 s 142,

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

143, prop. 1971:10 s 204, 266, 269, prop. 1977/78:136 s 144, 145, 204, Thornstedt-Eklund, Skattebrott och skattetillägg andra upplagan s 86, 87, 90.

Fråga om eftergift av skattetillägg på grund av skattskyldigs ålder.

Besvär av P angående skattetillägg vid inkomsttaxering 1974.

RR yttrade: I likhet med KR finner RR den felaktiga uppgiften (avdrag för räntor under inkomst av rörelse i stället för inkomst av kapital) vara av beskaffenhet att utgöra grund för skattetillägg och att förutsättningar för tillämpning av 116 b § taxeringslagen (felräkning och misskrivning) ej föreligger.

Vad angår frågan om eftergift av skattetillägget inhämtas följande från handlingarna i målet. P, som vid tiden för deklarationens avgivande var 70 år gammal, ägde under beskattningsåret ett stort antal fastigheter med ett sammanlagt taxeringsvärde av 1 023 600 kr. Av fastigheterna var P:s jordbruksfastigheter sammanförda till åtta taxeringsenheter. Övriga fastigheter utgjorde tio taxeringsenheter, taxerade såsom annan fastighet. På fastigheterna fanns bl a 42 växthus med ett taxerat byggnadsvärde av 150 000 kr. Jordbruksarealen var utarrenderad men vissa byggnader på jordbruksfastigheterna var ej utarrenderade utan underhölls och stod under tillsyn från den av P bebodda huvudgården. Växthusen var utarrenderade under större delen av beskattningsåret. Förutom inkomst i form av pension 11 619 kr redovisade P i sin deklaration bruttointäkter av hyror och arrenden med 119 135 kr och kapitalinkomster med 21 243 kr. P utövade personligen förvaltningen av sin egendom under beskattningsåret. Upprättandet av självdeklarationen hade dock ombesörjts av särskilt anlitad bokföringsbyrå.

Den omständigheten att P inte själv upprättat deklarationen kan ej fritaga honom för ansvaret för innehållet i deklarationen.

Vad i målet förekommit ger ej stöd för antagande att P:s ålder haft någon avgörande inverkan på att deklarationen kommit att innehålla felaktig uppgift. Ej heller av annat skäl kan den oriktiga uppgiften anses ursäktlig. — På grund av det anförda lämnar RR besvären utan bifall. (RR föredr. 17.5; dom 12.6.1978.)

Anm.: Se RRK R78 1:26 samt SOU 1969:42 s 241, prop. 1971:10 s 213, 214, 269, 272, SkU 1971:16 s 56, 59, 63, prop. 1977/78:136 s 25, 158, 205, RSV Dt 1974:19.

Fast driftställe för travsportrörelse

Besvär av TI angående N:s inkomsttaxering 1973. N bedrev travsportverksamhet med tre hästar. I deklarationen yrkade N avdrag för underskott i

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

verksamheten med 32 334 kr vid kommunaltaxeringen i hemortskommunen, Linköping.

LSR konstaterade att samtliga intäkter av tävlingsverksamheten hänförde sig till tävlingar, där hästarna deltagit på banor utanför hemortskommunen. LSR fann därför att rörelsen till större delen måste anses ha bedrivits inom kommuner utom N:s hemort. Då emellertid ledningen av verksamheten utövats från hemortskommunen och omfattande anordningar för hästarnas skötsel och träning vidtagits därstädes, fick viss del av rörelsens resultat enligt LSR anses belöpa på hemortskommunen. Med beaktande av vad N anfört beräknades denna del till tio procent av uppkommet underskott eller till 3 233 kr.

KR i Sthlm biföll N:s yrkande om avdrag enligt deklarationen. Rörelsen ansågs alltså bedriven från fast driftställe i hemortskommunen, där N haft ett särskilt uppfört tävlingsstall på sin gård. (En ledamot av KR var skiljaktig).

TI anförde besvär med yrkande att LSR:s beslut skulle fastställas. Han hävdade att en stadgad praxis visade att travrörelse inte skulle beskattas kommunalt i hemortskommunen, om tävlingsverksamheten ägt rum på travbanor i andra kommuner än hemortskommunen. KR hade här frångått tillämpad praxis.

RR yttrade: Enligt vad som upplysts i RR har de i travsportrörelsen ingående hästarna under halva beskattningsåret varit uppstallade i Bålsta ca 4,5 mil nordväst om Stockholm. De har där tränats av en professionell travtränare, vilken tillika mestadels själv kört hästarna vid tävlingar. Vid angivna förhållanden får travsportrörelsen under denna tid anses ha utövats, förutom från huvudkontoret för rörelsen i N:s hemortskommun Linköping, från fast driftställe utanför hemortskommunen.

Under återstoden av beskattningsåret har hästarna varit uppstallade å Gällstad Lundby gård i Linköpings kommun. Stallet har varit inrett på sådant sätt att hästarna där fått all behövlig vård och skötsel. Träningen av hästarna har till allt övervägande del skett i hemortskommunen.

Tävlingarna har ägt rum på olika travbanor utanför Linköping, främst Mantorps travbana i Mjölby kommun. Emellertid kan enbart den omständigheten att hästarna deltagit i travtävlingar inte anses ha medfört att platsen för tävlingen blivit att betrakta som fast driftställe för verksamheten. Vid sådant förhållande skall travsportrörelsen under nu ifrågavarande tid anses ha utövats från fast driftställe endast i N:s hemortskommun.

Vid taxering till kommunal inkomstskatt skall en fördelning av det till tävlingsverksamheten hänförliga underskottet, 32 334 kr, ske mellan de kommuner där rörelsen sålunda bedrivits från fast driftställe. Med hänsyn till att rörelsen helt administrerats från Linköping och till omständigheterna i övrigt kan den del av underskottet, som skall hänföras till Linköping, skäligen bestämmas till 20 000 kr. (RR föredr. 24.5; dom 15.6 1978, en ledamot av RR ville fastställa LSR:s beslut.)

Anm: Se RÅ 1939 ref 40 I, II, IV, 1952 not 149, 1959 not 634, 1960 not 1498, 1968 not 2185 och 2188, 1969 not 108 och 1242, 1973 not 508 och 509 samt 1973 not 635. Se även Skattenytt 1978 s. 526 (Severin).

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

Fråga om förnyad framställning om dödsbobefrielse

Besvär av dödsboet efter J angående inkomsttaxering 1973. — Dödsboet ansökte hos LSR om befrielse från skyldighet att erlägga kvarstående skatt i anledning av 1973 års inkomsttaxering. LSR avslog framställningen. Av dödsboet anförda besvär lämnades av KR i Göteborg utan bifall, varefter RR i beslut den 17 mars 1977 vägrade prövningstillstånd.

I ny framställning till LSR den 13 april 1977 ansökte dödsboet om förnyad prövning av frågan om skattebefrielse.

Både LSR och KR i Jönköping ansåg emellertid att samma fråga inte kunde prövas på nytt och ogillade ansökningen.

RR yttrade: Den omständigheten att framställning av dödsbo om skattebefrielse enligt 75 § 1 mom KL lämnats utan bifall av skatterätt genom beslut som efter överklagande fastställts av högre instans ugör inte hinder för upptagande till prövning av ny framställning som i enlighet med bestämmelserna i lagrummet avlämnas senast under andra kalenderåret efter dödsåret. Av handlingarna framgår emellertid att J avled år 1972 samt att dödsboets förnyade framställning om skattebefrielse kom in till LSR först den 13 april 1977 och således efter utgången av den föreskrivna tidsfristen. Dödsboets talan hade på grund härav inte kunnat upptagas till prövning. RR lämnar besvären utan bifall. (RR föredr. 2.2; beslut 16.2.1978.)

Fråga om skattelag med tillbakaverkande kraft (retroaktiv verkan) är förenlig med grundlag

Besvär av N angående inkomsttaxering 1972.

RR yttrade bl a: Enligt 1 § förordningen (1971:50) om särskilt investeringsavdrag vid taxering till statlig inkomstskatt i paragrafens ursprungliga lydelse fick fysisk eller juridisk person, som drev rörelse, jordbruk eller skogsbruk och som under år 1971 eller 1972 anskaffade maskiner eller andra döda inventarier avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten, vid taxering till statlig inkomstskatt åtnjuta särskilt investeringsavdrag vid inkomstberäkningen för den förvärvskälla vari verksamheten ingick. Förordningen trädde i kraft den 24 mars 1971. N tecknade den 10 dec 1971 partrederiavtal avseende fartygsbygge nr 403 vid Oskarshamns varv. I sin självdeklaration för beskattningsåret 1971 redovisade N ingen inkomst av partrederirörelsen men tillgodoförde sig avdrag med 613 056 kr för avskrivning å fartygskontrakt motsvarande trettio procent av köpeskillingen. Vidare tillgodoförde N sig särskilt investeringsavdrag med tjugo procent av sistnämnda köpeskilling.

Efter det att deklarationen avlämnats infördes en ny bestämmelse i 1 § förutnämnda förordning enligt vilken fysisk person inte skulle få åtnjuta särskilt investeringsavdrag med mera än högst det belopp som svarade mot skillnaden mellan bruttointäkten och övriga avdrag i förvärvskällan. Vad som sålunda ej kunnat utnyttjas skulle han dock få vid senare taxering till statlig inkomstskatt tillgodoföra sig genom avdrag i förvärvskällan, dock senast under det beskattningsår för vilket taxering skedde sjätte kalenderåret efter det då anskaffningen skedde. Förordningen härom (1972:71) trädde i kraft den 12 april 1972. Enligt ikraftträdandebestämmelserna skulle den nya bestämmelsen tillämpas första gången vid 1972 års taxering.

N har med stöd av den nya bestämmelsen vägrats det yrkade särskilda investeringsavdraget vid

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

1972 års taxering. N gör nu gällande dels att hinder förelåg enligt grundlagen att göra den nya bestämmelsen tillämplig vid 1972 års taxering, eftersom grundlagen inte tillät retroaktiv skattelagstiftning, dels att den nya bestämmelsen endast borde träffa åtgärder som vidtagits efter ikraftträdandet den 12 april 1972.

RR tar först upp frågan om det stred mot då gällande grundlag att göra den nya bestämmelsen tillämplig vid 1972 års taxering trots att den härigenom fick tillbakaverkande kraft. I grundlagarna fanns inget förbud mot skattelagstiftning med tillbakaverkande kraft. Ej heller hade i konstitutionell praxis utbildat sig något sådant förbud (KU 1974:60). Det stod alltså riksdagen fritt att göra den nya bestämmelsen tillämplig även på åtgärder som vidtagits före ikraftträdandet under beaktande av då gällande skatteregler. Riksdagens beslut att den nya bestämmelsen skulle tillämpas redan vid 1972 års taxering stred därför inte mot grundlag och kan inte frånkännas giltighet på den av N åberopade grunden. Med hänsyn härtill och då RR ej har att ingå på någon prövning av skälen för att den nya bestämmelsen gavs tillbakaverkande kraft, skall N:s rätt till särskilt investeringsavdrag bedömas enligt 1 § i 1971 års förordning i dess lydelse enligt förordningen 1972:71. Föreskriften i ikraftträdandebestämmelserna att den nya bestämmelsen i 1 § skulle tilllämpas första gången vid 1972 års taxering kan inte tolkas så att bestämmelsen endast skulle tilllämpas på åtgärder som vidtagits efter ikraftträdandet utan innebär att bestämmelsen utan inskränkning skulle tillämpas vid 1972 års taxering. Såsom KR funnit kan N därför lagligen inte få åtnjuta särskilt investeringsavdrag vid denna taxering.

Vad härefter gäller N:s yrkande om ytterligare avdrag för nedskrivning av fartygskontrakt märks att enligt punkt 1 tolfte stycket anv till 41 § KL nedskrivning av värdet å rättigheter till leverans av maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier enligt ej fullgjorde köpekontrakt får godkännas endast i den mån den skattskyldige visar, att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understiger det kontrakterade priset eller det görs sannolikt att dylikt prisfall kommer att inträffa innan tillgångarna levereras. N, som erhållit avdrag för trettio procents nedskrivning, inte med tillämpning av denna bestämmelse utan med tillämpning av specialbestämmelserna i förordningen (1966:172) om avdrag vid inkomsttaxering för avskrivning på köpekontrakt som avser fartyg m m, har inte visat att inköpspriset för tillgångar av samma slag å balansdagen understigit det värde till vilket nedskrivning skett eller gjort sannolikt att dylika prisfall inträffat innan tillgångarna levererats. Prisfall som må ha inträffat efter leveransen kan inte beaktas i förevarande sammanhang. — RR lämnar N:s besvär utan bifall. (RR föredr. 18.4; dom 16.5.1978.)

Anm.: Se prop 1971:11, prop 1971:140, prop 1972:20 s 6—9, prop 1972:147, SkU 1972:14 s 3—4, KU 1974:60, samt Hagstedt, Retroaktiv skattelag.

Förutsättningar för eftertaxering

Besvär av makarna W angående eftertaxering för 1971.

RR yttrade: Inger W har i sin självdeklaration 1971 underlåtit att upptaga ränteinkomst, 19440 kr. Det sålunda lämnade oriktiga meddelandet har följts av TN med verkan att Inger W icke blivit taxerad och hennes make Sven W blivit för lågt taxerad till statlig och kommunal inkomstskatt. Den omständigheten att Sven W genom ombud i ett tidigt skede sökt rätta de avgivna deklarationerna utgör ej hinder mot eftertaxering eftersom det blivit utrett i målet att det meddelande med upplysning om ränteinkomsten som om-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09

budet tillställt TO inte kommit denne till handa eller eljest varit tillgängligt för nämnden.

Vid angivna förhållanden har förutsättningar för eftertaxering enligt dåvarande 114 § TF förelegat oavsett att TI kunnat genom besvär i vanlig ordning yrka höjning av makarnas taxeringar 1971. På grund härav och då anmärkning mot beräkningen av de eftertaxerade beloppen ej anförts, lämnar RR makarna W:s talan utan bifall. (RR föredr. 30.5; dom 15.6.1978)

Anm.: Se RÅ 1965 mot 823 och 1975 ref 78 (Skattenytt 1965 s. 406 och 1976 s. 317). Se även prop 1955:160 s 161—163.

SÄLJES

Inb. årg. 1956—1976 av Skattenytt
Inb. årg. 1960—1975 av Svensk Skattetidning

Tel.: 0753/231 80

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:09